

GUIDELINES FOR DEVELOPMENT CREATIVE HEALTH TOURISM ACTIVITIES OF BAN SAMRONG COMMUNITY, THA SAWANG SUBDISTRICT MUANG DISTRICT, SURIN PROVINCE

Tanyapon Asipong¹ & Yuvadee Jitgosol²

Received	Reviewed	Revised	Accepted
05/02/2022	07/02/2022	15/02/2022	17/02/2022

Abstract

The objectives of this research were (1) to survey the health tourism resources of Ban Samrong community, (2) to assess the resource potential of health tourism in Baan Sam-Rong, (3) to study the needs of tourists concerning creative health tourism activities in Baan Sam-Rong, and (4) to suggest guidelines for the development of creative health tourism activities in Baan Sam-Rong, Ta-Sawang subdistrict, Muang Surin district, Surin province. This study is a mixed-methods research. The research instruments for this study involved an in-depth interview and questionnaire. This study had 13 respondents. The data were analyzed using frequency and mean, descriptive analysis, descriptive statistics, and content analysis.

The results of the study revealed that (1) from the survey of health tourism resources in the Ban Samrong community, there were 6 platforms. (2) The assessment of the resource potential for Ban Samrong community health tourism found the following: (2.1) Planning: the community operates tourism under the Community Leadership Council and there are clear guidelines to drive the community. (2.2) Tourism attraction management: activity platforms were distributed among the communities and each platform was endorsed by the Community Leadership Council. (2.3) Management of the ability to access tourist attractions: the community has no vehicle service. (2.4) Facilities Management: Ban Samrong community is a community that is prepared in terms

¹ Ubon Ratchathani University, Email- Email: tanyapon.as.58@ubu.ac.th

² Ubon Ratchathani University, Email- Email: tanyapon.as.58@ubu.ac.th

of having facilities that can accommodate tourists. (2.5) Management of service quality: the community should develop leadership to procure tour guides for the community. (2.6) Management of tourism activities: most of the activities involved learning in which tourists do not participate. (2.7) Environmental management and nature conservation: the community has carried out tourism activities that conserve the environment, a goal to which the community attaches great importance. (3) Tourist requirements: it was found that most tourists were satisfied with the activities of the health tourism in Baan Sam-Rong. Tourist satisfaction was at a high level. (4) Development guidelines for creative health tourism activities of the Ban Samrong. These include tourism management within the community and marketing promotion.

Keywords : Tourism Activities, Health Tourism, Creative Tourism

แนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างสร้างสรรค์ ชุมชนบ้านสำโรง อำเภอมือ อำเภอมือ ตำบลท่าสว่าง จังหวัดสุรินทร์

ฉันทยาภรณ์ อธิพงษ์³ & ยุวดี จิตต์โกศล⁴

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ในการวิจัยนี้เพื่อ (1) สำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพชุมชนบ้านสำโรง (2) ประเมินศักยภาพด้านทรัพยากรของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพชุมชนบ้านสำโรง (3) ศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างสร้างสรรค์ ชุมชนบ้านสำโรง และ (4) เสนอแนะแนวทางการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างสร้างสรรค์ชุมชนบ้านสำโรง อำเภอมือ จังหวัดสุรินทร์ เป็นการวิจัยรูปแบบผสมผสาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าเฉลี่ย แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา สถิติเชิงพรรณนา และวิเคราะห์เนื้อหา

ผลจากการศึกษา พบว่า (1) ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพชุมชนบ้านสำโรงมี 6 ฐาน (2) การประเมินศักยภาพด้านทรัพยากรของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพชุมชนบ้านสำโรง พบว่า (2.1) ด้านการวางแผนของผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนดำเนินงานภายใต้สภาผู้นำชุมชน และกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนชุมชนที่ชัดเจน (2.2) ด้านการบริหารจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ฐานกิจกรรมจะกระจายอยู่ในชุมชนและแต่ละฐานจะได้รับการรับรองจากสภาผู้นำชุมชน (2.3) การบริหารจัดการด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนไม่มีรถยนต์ให้บริการนำชม (2.4) การบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ชุมชนมีความพร้อมในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยว (2.5) การบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพบริการในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนควรมีการนำชมในชุมชน (2.6) การจัดการกิจกรรมทางการท่องเที่ยว กิจกรรมส่วนใหญ่เป็นการเรียนรู้ซึ่งนักท่องเที่ยวไม่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม และ (2.7) การบริหารจัดการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ ชุมชน ชุมชนได้ดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชน (3) ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างสร้างสรรค์ชุมชนบ้านสำโรง พบว่า นักท่องเที่ยวมีความต้องการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด (4) แนวทางการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านสำโรง ควรร่วมกับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนและการส่งเสริมการตลาด

³ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, Email- Email: tanyapon.as.58@ubu.ac.th

⁴ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, Email- Email: tanyapon.as.58@ubu.ac.th

คำสำคัญ : กิจกรรมการท่องเที่ยว, การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ, การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

บทนำ

การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health & Wellness Tourism) จัดเป็นประเภทการท่องเที่ยวที่ภาครัฐให้ความสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาอย่างเร่งด่วน เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์และก้าวหน้าเพื่อตอบรับกับแนวโน้มการท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไปในโลก ตามการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความต้องการการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มประสบการณ์ที่สูงขึ้น (National Tourism Policy Board, 2017) สอดคล้องกับหลักการของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ที่ให้ความสำคัญกับการยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ด้วยเหตุนี้จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมสู่การพัฒนาให้ไทยเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติที่สามารถแข่งขันกับนานาชาติประเทศ โดยใช้ศักยภาพความแข็งแกร่งด้านระบบบริการสุขภาพของประเทศดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาเพื่อรับบริการ จนสามารถสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศประกอบกับปีท่องเที่ยวแผนยุทธศาสตร์ของปี พ.ศ. 2561 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Soonthornsamai, W., 2019)

จังหวัดสุรินทร์เป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวหลากหลาย ศิลป วัฒนธรรม อารยธรรม ขอม ประเพณี วิถีชีวิต ทรัพยากรธรรมชาติที่เหมาะสมด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่สามารถเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยจังหวัดสุรินทร์ได้กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาภายใต้แผนพัฒนาจังหวัดสุรินทร์ พ.ศ. 2561 – 2564 ว่าด้วย “เมืองเกษตรอินทรีย์ ศูนย์เศรษฐกิจชายแดน ท่องเที่ยววิถีชุมชน ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี” เพื่อมุ่งยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น การพัฒนาการค้าชายแดน การลงทุน เกษตรอินทรีย์และการท่องเที่ยว การท่องเที่ยววิถีชุมชน ประเด็นในวิสัยทัศน์ด้านการท่องเที่ยวที่มุ่งยกระดับการท่องเที่ยวในระดับชุมชน โดยนำเสนอวิถีชีวิตของชุมชนในรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชน (แผนพัฒนาจังหวัดสุรินทร์ พ.ศ.2561 – 2564) ซึ่งจังหวัดสุรินทร์มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเชื่อมโยงกับประเทศกัมพูชาและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นการท่องเที่ยวเชิงบำบัดรักษาสุขภาพ (Health Healing Tourism) และการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ (Health Promotion Tourism) ชุมชนบ้านสำโรง หมู่ที่ 3 อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ เป็นหนึ่งใน 2,340 ชุมชนที่เข้าร่วมโครงการชุมชนน่าอยู่ ของสำนักสร้างสรรค์โอกาสและนวัตกรรม สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 เป็นหมู่บ้านขนาดกลาง ชาวบ้านในชุมชนประกอบอาชีพเกษตรกรรมโดยการปลูกผัก จะเห็นได้จากจำนวนผักในตลาดสดเมืองสุรินทร์ ประมาณร้อยละ 50 เป็นผักจากชุมชนบ้านสำโรง ซึ่งในช่วงปีก่อนปี พ.ศ. 2555 ชุมชนบ้านสำโรงเป็นหมู่บ้านที่มีปัญหาเข้าขั้นวิกฤติหลายเรื่อง โดยเฉพาะปัญหาสารเคมีจากการทำเกษตรในหมู่บ้าน จนส่งผลกระทบต่อสุขภาพ

เกิดอาการวิงเวียนศีรษะ คลื่นไส้อาเจียน และปัญหาหนี้สินของชาวบ้านในหมู่บ้าน เมื่อผู้นำศึกษาแนวคิดและกรอบของโครงการข้างต้น จนนำไปสู่แนวทางการแก้ปัญหามุมชน ภายใต้กลไก “สภาผู้นำชุมชน” จนกลายเป็นทั้งชุมชนน่ายุและชุมชนต้นแบบของจังหวัดสุรินทร์ ในด้านเกษตรกรรมและด้านสุขภาวะดีของคนในชุมชน

เมื่อได้รับเลือกให้เป็นชุมชนน่ายุและชุมชนต้นแบบของจังหวัดสุรินทร์ ส่งผลให้เป็นที่สนใจของหน่วยงานต่าง ๆ และกลุ่มคนที่สนใจเข้ามาเรียนรู้ เพื่อนำแนวคิดและหลักการจัดการหมู่บ้านไปปรับใช้ในชุมชนจึงเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับบุคคลและนักท่องเที่ยวที่สนใจ โดยเริ่มดำเนินกิจกรรมจากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นหลักและเรียนรู้การสร้างเสริมสร้างสุขภาวะที่ดีของชุมชนและครัวเรือนเพื่อให้มีรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลาย โดยในปัจจุบันได้จัดเป็นหลักสูตรชุมชนน่ายุ 2 วัน 1 คืน ซึ่งมีฐานกิจกรรม 1. ฐานปลูกผักผสมผสานปลอดสารเคมี 2. ฐาน ลด ละ เลิกเหล้า 3. ฐานครัวเรือนน่ายุจากการลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อสำรวจข้อมูลในพื้นที่วิจัย พบว่า รูปแบบกิจกรรมท่องเที่ยวในชุมชนที่กำลังดำเนินการอยู่เป็นการนำชมและเรียนรู้ โดยนักท่องเที่ยวรับบทบาทเป็นเพียงผู้ชมและซักถาม นอกจากนี้ชุมชนต้องการที่พัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลาย นำทรัพยากรที่มีอยู่ เช่น สมุนไพร ผักปลอดสารเคมี มาต่อยอดและพัฒนาในเชิงสุขภาพ เพื่อเพิ่มกลุ่มนักท่องเที่ยวจากกลุ่มเดิม คือ กลุ่มศึกษาดูงาน ขยายเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่เข้าท่องเที่ยวและทำกิจกรรมเชิงสุขภาพร่วมกับชุมชน

จากประเด็นที่กล่าวมาข้างต้น สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาและความต้องการของชุมชนบ้านสำโรงที่ต้องการยกระดับรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนจากทรัพยากรที่มีอยู่โดยการใช้การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มาผสานเข้าด้วยกันที่เป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้นักท่องเที่ยวได้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์จากการท่องเที่ยว ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้ทำการสำรวจทรัพยากรและศักยภาพด้านทรัพยากรของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพชุมชนบ้านสำโรง ศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างสร้างสรรค์ ชุมชนบ้านสำโรง และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างสร้างสรรค์ชุมชนบ้านสำโรงต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ชุมชนบ้านสำโรง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อประเมินศักยภาพด้านทรัพยากรของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ชุมชนบ้านสำโรง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

3. เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างสร้างสรรค์ ชุมชนบ้านสำโรง อำเภอมือเมือง จังหวัดสุรินทร์

4. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างสร้างสรรค์ ชุมชนบ้านสำโรง อำเภอมือเมือง จังหวัดสุรินทร์

ขอบเขตเนื้อหา

ประเด็นในการศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างสร้างสรรค์ชุมชนบ้านสำโรง อำเภอมือเมือง จังหวัดสุรินทร์ ประกอบด้วย

1. การสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ชุมชนบ้านสำโรง อำเภอมือเมือง จังหวัดสุรินทร์ โดยใช้เกณฑ์รูปแบบกิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวสุขภาพ ประกอบด้วย 1) การท่องเที่ยวเชิงบำบัดรักษาสุขภาพ (Health Healing Tourism) และ 2) การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ (Health Promotion Tourism)

2. การประเมินศักยภาพด้านทรัพยากรของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ชุมชนบ้านสำโรง อำเภอมือเมือง จังหวัดสุรินทร์ โดยใช้แนวคิดมาตรฐานการจัดการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ประกอบด้วย การวางแผนของผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว ด้านการบริหารจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว การบริหารจัดการด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว การบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ การบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพบริการในแหล่งท่องเที่ยว การจัดการกิจกรรมทางการท่องเที่ยว และการบริหารจัดการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ

3. การศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างสร้างสรรค์ ชุมชนบ้านสำโรง อำเภอมือเมือง จังหวัดสุรินทร์ โดยใช้แนวคิดรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ คือ 1) การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยว 2) การเพิ่มทักษะให้แก่นักท่องเที่ยว 3) การเน้นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่จับต้องไม่ได้ และ 4) สินค้าหลักคือทักษะและประสบการณ์

4. นำเสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างสร้างสรรค์ชุมชนบ้านสำโรง อำเภอมือเมือง จังหวัดสุรินทร์

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ปราชญ์ชาวบ้าน ตัวแทนผู้ให้ความรู้พื้นฐานของชุมชนบ้านสำโรง และตัวแทนเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 13 คน

1.2 การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว ชุมชนบ้านสำโรง อำเภอมือ จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ เนื่องจากชุมชนบ้านสำโรงไม่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสุขภาพไว้อย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงใช้สูตรของ W.G. Cochran (Kaiyawan, K., 2009 : 77) จำนวน 330 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือการวิจัยคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นสัมภาษณ์เกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชนที่เอื้อต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ศักยภาพด้านทรัพยากรของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และแนวทางการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างสร้างสรรค์ ชุมชนบ้านสำโรง อำเภอมือ จังหวัดสุรินทร์

2.2 เครื่องมือการวิจัยปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งเป็นการสอบถามความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อลักษณะของกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนอย่างสร้างสรรค์ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างสร้างสรรค์ ชุมชนบ้านสำโรง อำเภอมือ จังหวัดสุรินทร์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การเก็บข้อมูลวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์กับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งกำหนดไว้

3 กลุ่ม คือ

(1) กลุ่มประชาชนในชุมชน จำนวน 3 คน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 1 คน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 1 คน และปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 1 คน

(2) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในชุมชน จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้ให้ข้อมูลประจำฐานเกษตรการเรียนรู้ จำนวน 1 คน ฐานลด ละ เลิกเหล้า จำนวน 1 คน ฐานครัวเรือนน่าอยู่ จำนวน 3 คน

(3) ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ 5 คน ประกอบด้วย ตัวแทนเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าสว่าง อำเภอมือ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 1 คน สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 1 คน เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 1 คน อาจารย์ประจำหลักสูตรการท่องเที่ยวและโรงแรม เทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ จำนวน 2 คน

จากนั้นนำข้อมูลที่ได้อาจจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์แบบพรรณนาในประเด็นต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ที่ได้ทำการศึกษา

3.2 การเก็บข้อมูลวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสุขภาพชุมชนบ้านสำโรง อำเภอมือ จังหวัดสุรินทร์ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 330 ชุด จากนั้นนำมาประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรม

สำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพชุมชนบ้านสำโรง อำเภอมือ จังหวัดสุรินทร์

ชุมชนบ้านสำโรงเป็นชุมชนที่ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ซึ่งจากการการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของชุมชนพบว่า ภายในชุมชนมีทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่เอื้อต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างสร้างสรรค์ทั้งสิ้น 6 ฐาน ประกอบด้วย ฐานปลูกผักผสมผสานปลอดสารเคมี ฐาน ลด ละ เลิกเหล้า ฐานครัวเรือนน่าอยู่ ฐานเรียนรู้สมุนไพร ฐานการเลี้ยงไก่ไข่อินทรีย์ และฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน

2. ผลการประเมินศักยภาพด้านทรัพยากรของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพชุมชนบ้านสำโรง อำเภอมือ จังหวัดสุรินทร์

ผู้วิจัยประเมินศักยภาพด้านทรัพยากรของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพชุมชนบ้านสำโรง จังหวัดสุรินทร์ โดยใช้มาตรฐานการบริหารจัดการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ดังนี้

2.1 การวางแผนของผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูล พบว่า ชุมชนบ้านสำโรงเป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็งในการจัดการชุมชน โดยชุมชนมีเป้าหมายในการบริหารจัดการชุมชนสู่ความเป็นชุมชนน่าอยู่อย่างชัดเจนเพื่อที่เป็นชุมชนที่สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน การจัดการท่องเที่ยวในชุมชนได้ดำเนินงานภายใต้สภาผู้นำชุมชน ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีการวางรากฐานการพัฒนาชุมชนและการท่องเที่ยวของชุมชน มีการออกกติกาข้อตกลงการมีส่วนร่วมของสมาชิกในด้านการท่องเที่ยวเมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวขอให้ผู้ใหญ่บ้านหรือผู้นำชุมชนต้องมีส่วนร่วมด้วยหรือต้องมีสมาชิกสภาผู้นำชุมชนเข้าร่วมไม่น้อยกว่าร้อยละ 70

2.2 ด้านการบริหารจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลพบว่า ชุมชนบ้านสำโรงเป็นชุมชนที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลาย โดยฐานกิจกรรมจะกระจายอยู่ในชุมชนและไม่ได้มีเพียงพื้นที่เดียว เนื่องจากแต่ละครัวเรือนจะทำกิจกรรมของตนเองอยู่เป็นประจำ โดยฐานเรียนรู้แต่ละฐานจะได้รับการรับรองจากสภาผู้นำชุมชน เพื่อให้มั่นใจได้ว่าปลอดภัย ส่วนสถานที่นักท่องเที่ยวเข้าชม อาหารที่นักท่องเที่ยวได้รับประทานมาจากวัตถุดิบที่ปลอดสารพิษ และชุมชนบ้านสำโรงเป็นชุมชนที่มีภูมิทัศน์สะอาดและเป็นระเบียบ ซึ่งเกิดจากการจัดการขยะในครัวเรือนและชุมชน การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการทำความสะอาด

2.3 การบริหารจัดการด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูล พบว่า การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนโดยการทำกิจกรรมตามรายการนำเที่ยวของชุมชน ซึ่งไม่มียานพาหนะในการให้บริการกับนักท่องเที่ยว เนื่องจากชุมชนบ้านสำโรงเป็นชุมชนขนาดเล็กและฐานเรียนรู้แต่ละฐานตั้งอยู่ใกล้กัน การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวจึงเป็นรูปแบบการเดินชมและสำรวจชุมชน เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสบรรยากาศภายในชุมชน

2.4 การบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูล พบว่า ชุมชนบ้านสำโรงเป็นชุมชนที่มีความพร้อมในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวได้ ไม่ว่าจะเป็นห้องน้ำ น้ำ อาหารและเครื่องดื่ม ศูนย์ต้อนรับนักท่องเที่ยว และบ้านพักโฮมสเตย์

2.5 การบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพบริการในแหล่งท่องเที่ยว จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูล พบว่า ชุมชนบ้านสำโรงได้มีโอกาสต้อนรับนักท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง และได้มีการนำปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้งมาปรับแก้ในการให้บริการ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการบริการในครั้งต่อไป ซึ่งผู้ให้บริการต้องการพัฒนาการบริการให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการนำชมในชุมชน

2.6 การจัดการกิจกรรมทางการท่องเที่ยว จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูล พบว่า การจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านสำโรงมีการแบ่งรูปแบบกิจกรรมออกเป็น 2 รูปแบบ คือ รายการนำเที่ยวแบบวันเดียว และรายการนำเที่ยว 2 วัน 1 คืน ซึ่งกิจกรรมเป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการชุมชนเพียงอย่างเดียว ที่ทำให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมและฐานกิจกรรมของชุมชน รวมถึงการนำทรัพยากรท่องเที่ยวมาใช้ได้ไม่เต็มรูปแบบ แม้ว่าชุมชนจะมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เอื้อต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

2.7 การบริหารจัดการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูล พบว่า การดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านสำโรง เป็นการดำเนินกิจกรรมภายใต้แนวคิดหลักการเป็นชุมชนน่าอยู่และสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ดังนั้นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชนจึงเป็นเป้าหมายที่ชุมชนให้ความสำคัญ

3. ผลการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างสร้างสรรค์ ชุมชนบ้านสำโรง อำเภอมือจาว จังหวัดสุรินทร์

3.1 ผลการศึกษาข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 330 คน พบว่า เพศหญิงมีสัดส่วนสูงกว่าเพศชาย กล่าวคือ มีเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 70 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 30 ส่วนใหญ่มีอายุ 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 51.82 มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 51.52 มีการศึกษาระดับอยู่ในปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 53.94

ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 25.45 มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 10,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 42.73 และมีภูมิลำเนาส่วนใหญ่มาจากจังหวัดสุรินทร์ คิดเป็นร้อยละ 51.82

3.2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างสร้างสรรค์ ชุมชนบ้านสำโรง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างสร้างสรรค์ ชุมชนบ้านสำโรง โดยภาพรวมนั้นอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.23) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.22) ส่วนใหญ่ระดับความต้องการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่นักท่องเที่ยวที่ได้สัมผัสในการทำกิจกรรมกับชุมชนโดยตรง สัมผัสวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.33)

ด้านการเพิ่มทักษะหรือความสามารถให้แก่นักท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.20) ส่วนใหญ่ระดับความต้องการผู้บรรยายที่มีความสามารถในการบอกเล่าเรื่องราว และเป็นผู้ที่มีประสบการณ์และความน่าเชื่อถือ อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.27)

ด้านการเน้นทรัพยากร การท่องเที่ยวที่จับต้องไม่ได้ อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.20) ส่วนใหญ่ระดับความต้องการทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สนองความต้องการต่อนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.23)

ด้านสินค้าหลักคือ ทักษะและประสบการณ์ อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.26) ส่วนใหญ่ระดับความต้องการคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการเพิ่มทักษะหรือประสบการณ์ให้แก่นักท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.30)

4. ผลการนำเสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างสร้างสรรค์ชุมชนบ้านสำโรง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ประกอบด้วย 2 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 การจัดการการท่องเที่ยวภายในชุมชน ประกอบด้วย

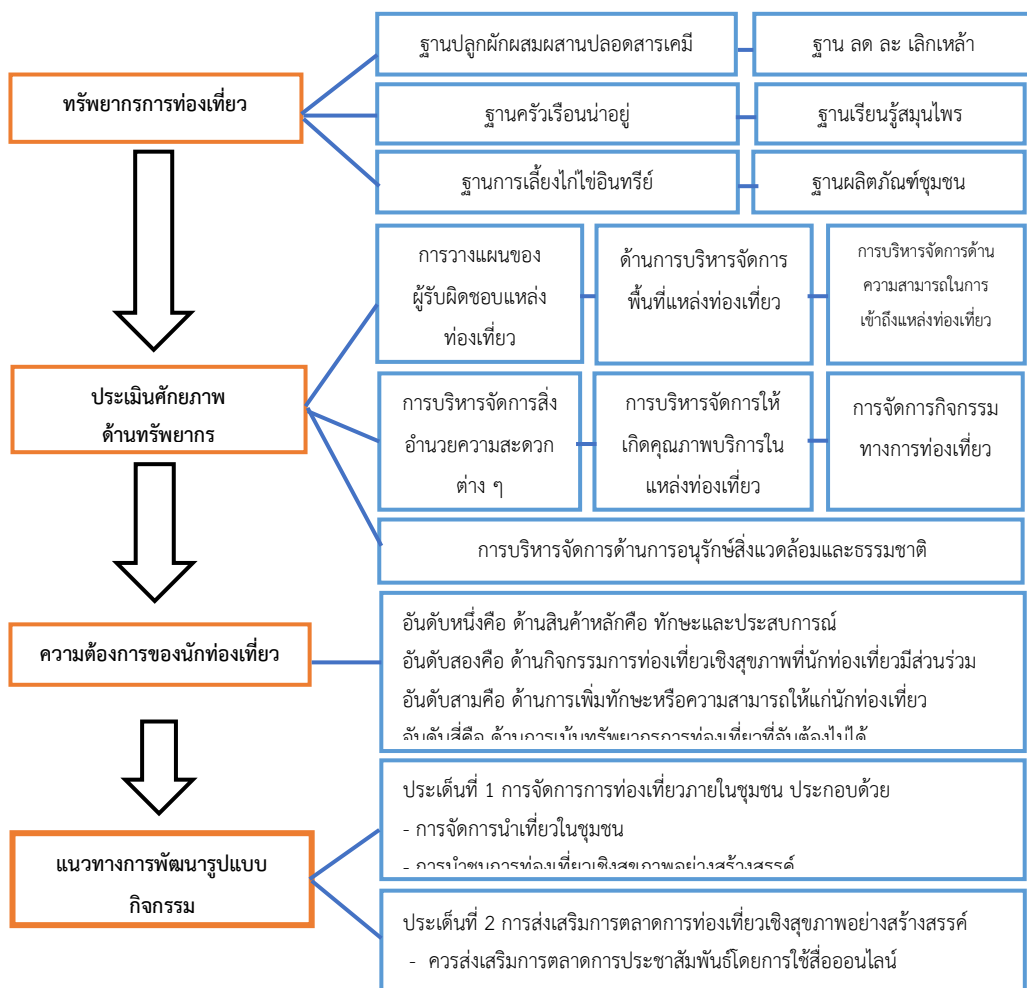
1) การจัดการนำเที่ยวในชุมชน จากความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นำมาออกแบบรายการนำเที่ยวของชุมชนได้ 2 แบบ คือ รายการท่องเที่ยวแบบวันเดียว และรายการท่องเที่ยว 2 วัน 1 คืน โดยแต่ละกิจกรรมออกแบบให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม

2) การนำชมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างสร้างสรรค์ ควรมีการพัฒนาศักยภาพผู้นำชม นักสื่อความหมายชุมชนให้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน ซึ่งจะต้องให้ข้อมูลอย่างถูกต้องและเหมาะสมเกี่ยวกับชุมชนให้กับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือน และผู้นำชมหรือนักสื่อความหมายจะเป็นผู้ที่กระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเกิดความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ซึ่งเป็นการช่วยเพิ่มความเพลิดเพลินในการทำกิจกรรม

ประเด็นที่ 2 การส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างสร้างสรรค์

1) ควรส่งเสริมการตลาดการประชาสัมพันธ์โดยการใช้สื่อออนไลน์ที่เริ่มจาก Page Facebook ชุมชนโดยนำกลวิธีการตลาดที่ใช้คุณค่าเป็นฐาน (Value-Based Marketing) มาพัฒนาการตลาดท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายรับรู้และตระหนักถึงคุณค่าที่สอดแทรกอยู่ตัวอยู่ในผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว เช่น การเล่าเรื่อง การใช้แนวคิดผลิตภัณฑ์ที่มีจำกัด/ไม่ผลิตซ้ำ

จากผลการวิจัยทั้ง 4 วัตถุประสงค์ สามารถเขียนสรุปได้ดังภาพด้านล่างนี้

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยสามารถนำมามีประโยชน์ผลข้อค้นพบที่เกิดขึ้นได้ ดังนี้

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพชุมชนบ้านสำโรง อำเภอมือ จังหวัดสุรินทร์

ภายในชุมชนมีทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่เอื้อต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างสร้างสรรค์ทั้งสิ้น 6 ฐาน ประกอบด้วย ฐานปลูกผักผสมผสานปลอดสารเคมี ฐาน ลด ละ เลิกเหล้า ฐานครัวเรือนน่าอยู่ ฐานเรียนรู้สมุนไพร ฐานการเลี้ยงไก่ไข่อินทรีย์ และฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยผู้วิจัยได้สำรวจทรัพยากรที่สอดคล้องกับ Isichaiikul, R. (2014) กล่าวว่า รูปแบบการจัดโปรแกรม การนำเที่ยวที่มีกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ ได้แก่ โปรแกรมนำเที่ยวอาหารสมุนไพร โปรแกรมนำเที่ยวสมุนไพรชนบท และโปรแกรมนำเที่ยวเกษตรธรรมชาติ โดยแต่ละฐานกิจกรรมเป็นทรัพยากรที่มีรูปแบบ การทำกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมทางสุขภาพ หรือสุขภาพทั้งทางกายและทางจิต Nilsonthi, C. (2016) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มุ่งการดูแลสุขภาพ สภาวะที่มี สุขภาพแข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ สภาวะของร่างกายที่มีสุขภาพดี และสภาพของการมีสุขภาพดีใน ลักษณะของแบบแผนชีวิตที่ส่งเสริมความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย จากฐานกิจกรรมของชุมชน ข้างต้นสอดคล้องกับประเด็นด้านสุขภาพขององค์การอนามัยโลกและรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ อย่างเห็นได้ชัด มีการสร้างจิตสำนึกต่อการส่งเสริมสุขภาพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักท่องเที่ยวที่มา เยือนได้

2. ศักยภาพด้านทรัพยากรของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพชุมชนบ้านสำโรง อำเภอมือ จังหวัดสุรินทร์

ศักยภาพด้านทรัพยากรของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพชุมชนบ้านสำโรง โดยใช้มาตรฐานการ จัดบริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ 7 ด้าน ประกอบด้วย (1) การวางแผนของผู้รับผิดชอบแหล่ง ท่องเที่ยว การจัดการท่องเที่ยวในชุมชนมีได้ดำเนินงานภายใต้สภาผู้นำชุมชน ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีการ วางรากฐานการพัฒนาชุมชนและการท่องเที่ยวของชุมชน มีการออกกติกาข้อตกลงการมีส่วนร่วมของ สมาชิกในด้านการท่องเที่ยว (2) ด้านการบริหารจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ฐานกิจกรรมจะกระจายอยู่ ในชุมชน เนื่องจากแต่ละครัวเรือนทำกิจกรรมที่เป็นฐานเรียนรู้ของชุมชนอยู่เป็นประจำ และฐานเรียนรู้ แต่ละฐานจะได้รับการรับรองจากสภาผู้นำชุมชน (3) ด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว รูปแบบการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเป็นการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน โดยนักท่องเที่ยวจะต้องเดิน ท่องเที่ยวในชุมชน ซึ่งจะได้สัมผัสบรรยากาศภายในชุมชน (4) สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ชุมชนบ้าน สำโรงเป็นชุมชนที่มีความพร้อมในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ ไม่ว่าจะเป็น เป็นห้องน้ำ อาหารและเครื่องดื่ม ศูนย์ต้อนรับนักท่องเที่ยว และบ้านพักโฮมสเตย์ (5) ด้านคุณภาพ บริการในแหล่งท่องเที่ยว ควรมีการพัฒนาการนำชมในชุมชนที่จะทำให้การให้บริการสร้างความ ประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวได้มากยิ่งขึ้น (6) ด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยว กิจกรรมส่วนใหญ่เป็นการ

เรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการชุมชนเพียงอย่างเดียว ที่ทำให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมและฐานกิจกรรมของชุมชน รวมถึงการนำทรัพยากรท่องเที่ยวมาใช้ได้ไม่เต็มรูปแบบ และ (7) ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ กิจกรรมการท่องเที่ยวดำเนินภายใต้แนวคิดหลักของชุมชนที่มีเป้าหมายสำคัญของชุมชนคือ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับ Hongsap, A. (2015) ที่ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแหล่งน้ำพุร้อนในภูมิภาคทางตอนเหนือของประเทศไทย พบว่าศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพประกอบด้วย 6 ประเด็น คือ ด้านสิ่งดึงดูดใจในแหล่งท่องเที่ยว ด้านความสามารถในการเข้าถึง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ด้านการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยว ด้านกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว และด้านการบริการเสริมในแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Songluang, N. (2018) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนเชิงสุขภาพจังหวัดขอนแก่น พบว่า การประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเชิงสุขภาพประเมินจากองค์ประกอบการท่องเที่ยว 5 ด้าน ประกอบด้วย 1. ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction) 2. ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) 3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยว (Amenities) 4. ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) และ 5. ด้านที่พักในแหล่งท่องเที่ยว (Accommodation) ซึ่งจังหวัดขอนแก่นมีความพร้อมและมีศักยภาพของการเป็นเมืองท่องเที่ยวชุมชนเชิงสุขภาพ แสดงให้เห็นว่าชุมชนบ้านสำโรงควรพัฒนาองค์ประกอบการท่องเที่ยวในแต่ละด้านให้เกิดประสิทธิภาพ จึงจะสามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีศักยภาพ

3. ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนบ้านสำโรง ตำบลท่าสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวมีความต้องการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะการได้สัมผัสในการทำกิจกรรมกับชุมชนโดยตรง สัมผัสวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน เนื่องจากนักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมภายในชุมชนได้ และกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อการเรียนรู้/การถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักท่องเที่ยว และสามารถสร้างความสนุกสนาน และนันทนาการแก่นักท่องเที่ยว ส่วนความต้องการด้านการเพิ่มทักษะหรือความสามารถให้แก่นักท่องเที่ยวอยู่ในระดับมากที่สุด โดยส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวจะต้องการผู้บรรยายที่มีความสามารถในการบอกเล่าเรื่องราว เพราะผู้ที่ให้ข้อมูลเป็นผู้ที่มีประสบการณ์และความน่าเชื่อถือ อีกทั้งในการทำกิจกรรมมีการสาธิตวิธีการทำ และให้นักท่องเที่ยวได้ลงมือปฏิบัติ และมีการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อออนไลน์ประกอบการบรรยาย และความต้องการด้านการเน้นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่จับต้องไม่ได้ในระดับมาก นักท่องเที่ยวมีความต้องการทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สนองความต้องการต่อนักท่องเที่ยว และมีทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชนที่มีความหลากหลายและจุดเด่นน่าสนใจ ส่วนความต้องการด้านสินค้าหลักคือ ทักษะและประสบการณ์อยู่ในระดับมากที่สุด นักท่องเที่ยวมีความต้องการคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการเพิ่มทักษะหรือประสบการณ์ให้แก่ ซึ่ง Paochit, C. (2016) ได้

ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในจังหวัดนครสวรรค์ กล่าวว่า ส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดนครสวรรค์ ประกอบด้วย การทดสอบสมรรถภาพทางกาย การปฏิบัติตัวในการออกกำลังกาย การสาธิตการออกกำลังกายและการฝึกปฏิบัติในการออกกำลังกาย ซึ่งผลการทดลองใช้รูปแบบกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ พบว่า สมรรถภาพทางกาย ของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนมากอยู่ในเกณฑ์เหมาะสม ส่วนความต้องการที่มีต่อการทำกิจกรรมตามรูปแบบกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดนครสวรรค์พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการต่อการดำเนินกิจกรรม และมีความรู้สึกว่าสุขภาพดีขึ้น มีอารมณ์สดชื่น แจ่มใสขึ้น โดยเฉพาะการได้สัมผัสในการทำกิจกรรมกับชุมชน และกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ มีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักท่องเที่ยว และสามารถสร้างความสนุกสนานได้ ดังนั้นหากชุมชนบ้านสำโรงสามารถพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยพัฒนาผู้บรรยายที่มีความสามารถในการบอกเล่าเรื่องราวที่เกี่ยวกับชุมชนผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยว จะส่งผลให้นักท่องเที่ยวเกิดความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว ในขณะเดียวกันควรออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถร่วมปฏิบัติในกิจกรรมการท่องเที่ยวดังกล่าวได้ จะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้ความสนใจในชุมชน อีกทั้งสามารถช่วยเสริมสร้างความสนุกสนาน เพลิดเพลินให้นักท่องเที่ยว

4. แนวทางการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างสร้างสรรค์ชุมชนบ้านสำโรง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

แนวทางการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านสำโรง ทำให้ได้แนวทางในการพัฒนาออกเป็น 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ (1) ประเด็นเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวภายในชุมชน ประกอบด้วย 1.1 การจัดการนำเที่ยวในชุมชน การจัดการนำเที่ยวจะเป็นการร้อยเรื่องราวของชุมชนที่จะนำเสนอแก่นักท่องเที่ยว หากชุมชนมีการจัดลำดับการนำชมที่สอดคล้องร้อยเรียงกันจะทำให้ให้นักท่องเที่ยวเข้าใจได้ง่าย อย่างไรก็ตามการนำชมไม่มีหลักตายตัวแต่ขึ้นอยู่กับว่าจะทำอย่างไรให้นักท่องเที่ยวได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและประทับใจ การจัดการนำเที่ยวในชุมชนเป็นรูปแบบการเล่าเรื่องประเภทหนึ่งที่จะสร้างการรับรู้และสร้างประสบการณ์ให้กับนักท่องเที่ยว โดยรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านสำโรงสามารถกำหนดได้ 2 รูปแบบ คือ รายการนำเที่ยวแบบวันเดียว และรายการนำเที่ยว 2 วัน 1 คืน ซึ่งกิจกรรมเป็นกิจกรรมที่มีอยู่เดิมแต่พัฒนาต่อยอดและสร้างกิจกรรมขึ้นใหม่บนฐานทรัพยากรที่มีอยู่ภายในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Pleerak, N. et al. (2016) ที่ศึกษาเรื่องการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวบูรพาทิศ พบว่า การปรับปรุงกิจกรรมเดิมที่มีอยู่แล้วและสร้างสรรค์กิจกรรมใหม่ขึ้น โดยกิจกรรมต้องก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ระหว่างเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวเป็นการวางแผนและจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยกิจกรรมที่เน้นการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวจะทำให้

นักท่องเที่ยวสามารถใช้เวลาและเรียนรู้ในฐานกิจกรรมนั้นได้นานยิ่งขึ้น โดยประสบการณ์จริงและมีส่วนร่วม (Participative, authentic experience) ของนักท่องเที่ยวที่เกิดจากการเข้าร่วมกิจกรรม พัฒนาศักยภาพและทักษะเชิงสร้างสรรค์ 1.2 การนำชมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างสร้างสรรค์ การพัฒนาศักยภาพผู้นำชม นักสื่อความหมายชุมชนมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน ซึ่งจะ เป็นคนที่กระตุ้นให้นักท่องเที่ยวต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ช่วยเพิ่มความเพลิดเพลินใน การทำกิจกรรม และยังช่วยให้กิจกรรมสามารถดำเนินไปได้อย่างลื่นไหล ดังที่ Panya, R. (2013) ที่ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของท้องถิ่น จังหวัด เชียงใหม่ ปีที่ 3 กล่าวว่า แนวทางการยกระดับการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิง สุขภาพ จะต้องมีการเตรียมความพร้อมมนุษย์ที่เป็นห่วงโซ่อุปทานที่สำคัญของการท่องเที่ยว โดยเริ่ม จากการสร้างจิตบริการและพัฒนาศักยภาพการให้บริการ ดังนั้นชุมชนบ้านสำโรงควมนำเสนอกิจกรรม การท่องเที่ยวที่มีการต่อยอดจากฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวเดิมของชุมชน โดยกิจกรรมควรมีรูปแบบที่ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างประสบการณ์เจ้าบ้านและนักท่องเที่ยวในฐานะผู้มาเยือน จึงจะสามารถ กลายเป็นกิจกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ต่อไป (2) การส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวเชิง สุขภาพอย่างสร้างสรรค์ โดยการส่งเสริมการตลาดด้านการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของ Hongsap, A. (2015) ที่ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวเชิง สุขภาพแหล่งน้ำพุร้อนในภูมิภาคทางตอนเหนือของประเทศไทย กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์ มีความสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวซึ่งจะทำให้ให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว และมีช่องทางในการติดต่อชุมชน และสอดคล้องกับ Kaewsanga, K. et al. (2020) ที่ทำการศึกษาเรื่อง การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ผ่านเว็บไซต์เครือข่ายสังคม พบว่า การประชาสัมพันธ์ มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ผ่านแผนเพจที่นำเสนอเนื้อหาที่เป็นรูปภาพ กิจกรรมการ ท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวและการให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ ช่วยกระตุ้นความสนใจของนักท่องเที่ยวและความน่าเชื่อถือให้กับนักท่องเที่ยวได้ หากชุมชน บ้านสำโรงสามารถพัฒนาการประชาสัมพันธ์โดยเริ่มจากสื่อออนไลน์จะเป็นการเพิ่มช่องทางการเข้าถึง แหล่งข้อมูลของนักท่องเที่ยว อีกทั้งเป็นการกระตุ้นการรับรู้ของนักท่องเที่ยวให้สนใจเดินทางมายังแหล่ง ท่องเที่ยวของชุมชนบ้านสำโรง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ จะเห็นได้ว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางชมชุมชนบ้านสำโรง ตำบลท่าสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ส่วนใหญ่มีความต้องการ ในด้านสินค้าหลักคือ ทักษะและประสบการณ์

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม ด้านการเพิ่มทักษะหรือความสามารถให้นักท่องเที่ยว และด้านการเน้นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่จับต้องไม่ได้ตามลำดับ ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นควรเสนอแนะ เพื่อนำไปพัฒนาชุมชนให้ดียิ่งขึ้น และเพื่อสร้างความพึงพอใจให้นักท่องเที่ยวต่อไป ดังต่อไปนี้

1.1 ชุมชนบ้านสำโรงเป็นชุมชนที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่น่าสนใจ แต่ยังคงขาดการนำเสนอกับนักท่องเที่ยวและขาดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ชัดเจน ดังนั้นหากชุมชนต้องการที่จะดำเนินการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่เป็นรูปธรรมจำเป็นต้องมีการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการให้บริการด้านสุขภาพ และการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อให้ชุมชนสามารถดึงทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพในการออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างสร้างสรรค์มากยิ่งขึ้น

1.2 ชุมชนบ้านสำโรงควรพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านสำโรงในด้านการบรรยายหรือการสื่อความหมายแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกประทับใจ และต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวในแต่ละฐานของชุมชนที่ได้จัดขึ้น

Reference

- Hongsap, A. (2015). uidelines for the development of health tourism management in hot springs in the northern region of Thailand. *Journal of Sports Science and Technology* Vol. 16 (3), 76-90.
- Isichaikul, R. (2014). *Introduction to tourism, teaching documents, distance training packages. Sustainable community tourism management course*. Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Open University.
- Kaewsanga, K. et al. (2020). Public relations for creative tourism through social networking sites. *Journal of Thai Hospitality and Tourism*, 15(2), 14-28.
- Kaiyawan, K. (2009). *Design of research tools*. Bangkok: Bangkok Media Center.
- National Tourism Policy Board. (2017). *National Economic and Social Development Plan. National Economic and Social Development Plan*. Bangkok: Office of the Veterans Affairs Printing Organization.
- Nilsonthi, C. (2016). *Healthy Tourism in Spiritual Rehabilitation Development: Motivation Factors Influencing Satisfaction and Willingness to Return to*

Travel: A Case Study. Chiang Mai Province. Bangkok : National Institute of Development Administration.

Panya, R. (2013). *Potential Development of Economic Tourism Management. local health Chiang Mai Province [Research Report]*. Chiang Mai : Chiang Mai Rajabhat University.

Paochit ,C.. (2016). Development of an activity model for health promotion of the elderly in Nakhon Sawan Province. *Suthiparitat Journal*, 30(94), 112-127.

Pleerak, N. et al. (2016). *Creative tourism project along the eastern direction*. Chonburi : Burapha University.

Songluang, N. (2018). Guidelines for Community Tourism Development in Khon Kaen Province. *National Academic Conference Contemporary Hotel Tourism No. 5, Mahasarakham University*, 149-160.

Soonthornsamai, W. (2019). Community Health Tourism Model of Prachinburi Province for Sustainable Community Enterprise Network Development. *Journal of the Association of Researchers* Vol. 21 (3), 167-181.

